

TOIMINTA JA HALLINTO 2007:11

*Oikeusministeriön hallinnonalan
hankintastrategia*

OIKEUSMINISTERIÖN TOIMINTA JA HALLINTO 2007:11

*Oikeusministeriön hallinnonalan
hankintastrategia*

OIKEUSMINISTERIÖ
HELSINKI 2007

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALAN HANKINTASTRATEGIA

Oikeusministeriön hallinnonalan hankintastrategia on valmisteltu hallinnonalan hankintatoimen ohjaus- ja kehittämisryhmässä. Strategiatyön taustalla on monta tekijää:

- Valtion hankintastrategia 2004*, jossa on määritelty valtionhallinnon hankintatoimen yleiset kehittämissuunnitelmat ja jossa myös edellytetään ministeriöiden laativan hallinnonalaan hankintatoimen kehittämistä ohjaavan strategian.
- Valtion toimitilastrategia 2005*, joka sisältää valtion konsernitason linjaukset toimitiloihin liittyvistä tavoitteista ja menettelytavoista. Myös oikeusministeriön sisäisen tarkastuksen yksikkö on tarkastusraportissaan kiinnittänyt huomiota hallinnonalan toimitilahallinnon kehittämistarpeisiin.
- Valtionhallinnon tuottavuushanke (VN kehyspäätökset 2005 ja 2006), jossa kiinnitetään huomiota siihen, että hankintatoimintaa kehitetään tuottavuushankkeen tavoitteiden mukaisesti ja tuetaan voimavarojen kohdentamista hallinnonalan ydintehtäviin.
- Hankintalainsäädäntö ja valtion hankintatoimen kehitys*; ne asettavat kasvavia vaatimuksia sekä julkisissa hankinnoissa noudatettaville menettelyille mutta myös luovat uusia mahdollisuuksia hankintatoimen tehostamiseen ja hankintojen taloudellisuuden parantamiseen.

Oikeusministeriön hallinnonalan menoista tavaroiden ja palveluiden hankinnat muodostavat noin 30 %. Hankintojen volyymi on 172 miljoonaa euroa. Muuttuva hankintalainsäädäntö asettaa hankintatoimelle jatkuvasti kasvavia osaamis- ja muita vaatimuksia mm. oikeiden ja tehokkaiden menettelytapojen noudattamiseksi. Markkinatilannemuutosten vuoksi eri toimintavaihtoehdot ja markkinamekanismien hallinta edellyttävät hankintatoimen strategisen ohjauksen tiivistämistä sekä jatkuvaa käytännön ohjausta ja ohjeistusta. Talousarviolain uusi 22 a § (447/2006), jolla valtionhallinnon hankintoja pyritään keskittämään soveltamalla laajasti yhteishankintamenettelyjä, tuli voimaan 1.9.2006. Valtiovarainministeriöllä on oikeus asetuksella määrätyissä puitteissa määrätä koko valtiosektorin keskitetyistä kilpailutuksista ja yhteishankinnoista. Yhteishankintamenettelyissä keskeisenä toimijana on Hansel Oy. Yhteishankintamenettelyt kattavat vähitellen valtaosan oikeusministeriönkin hankintatoimesta.

Oikeusministeriön hallinnonalan hankintatoimen *tavoitteena* on:

- edistää avointa, taloudellista ja tehokasta materiaalin ja palveluiden hankintaa
- parantaa hankintaprosessien tehokkuutta kaikissa hallinnonalan yksiköissä
- erityisesti toimitilahallinnossa parantaa järjestelmällisesti toimitilojen käytön tehokkuutta, taloudellisuutta ja kokonaishallintaa ottaen huomioon hallinnonalan toimintojen ja toimipaikkaverkoston kehitysnäkymät.

Hallinnonalan *erityispiirteenä* hankintatoimen näkökulmasta on, että hankintayksiköt ovat huomattavalta osaltaan varsin pieniä. Hallinnonalan hankintatoimessa *erityisenä tavoitteena* on huolehtia siitä, että virastotasolla hankintaprosessit ovat mahdollisimman yksinkertaisia ja tehokkaita, jotta hankinnat eivät sitoisi tarpeettomasti virastojen resursseja.

Hankintastrategiassa esitetään oikeusministeriön hallinnonalan hankintatoimen pitkän aikavälin kehittämislinjat ja keskeiset kehittämistoimenpiteet. Tärkeimpiä kehittämislinjoja, joihin kuhunkin liittyy joukko yksityiskohtaisempia kehittämistoimenpiteitä, ovat:

-Parannetaan hankintatoimen kokonaishallintaa, ohjausta, osaamista, viestintää ja yhteistyötä hallinnonalan hankintayksikköjen kanssa.

: -Tehostetaan toimitilajohtamista, parannetaan tilajohtamisen tietopohjaa ja toimitilatiedon kytkentää toiminnan ja talouden suunnitteluprosesseihin sekä kehitetään toimitilatietojen käsittelyä taloushallintoprosesseissa. Oikeuslaitoksen ja vankeinhoitolaitoksen rakennemuutoksiin liittyen valmistellaan erityiset toimitilojen kehittämisohjelmat (toimitilastrategiat).

- Hankintatoimen kaikilla osa-alueilla hyödynnetään valtion yhteishankintamenettelyjä ja luodaan keskitetyillä kilpailutuksilla ja sopimuksilla hallinnonalan hankintayksiköille kevyet ja selkeät, virastojen tarpeet huomioon ottavat hankintapuitteet. Hankintamenettelyjä yksinkertaistamalla ja selkeyttämällä sekä keskitetyillä sopimuksilla alennetaan hankintahintoja ja -kustannuksia.:

-Noudatetaan yhtenäisiä koko hallinnonalan kattavia tietoliikenteen ja perustekniikan standardeja. Nykyistä paremmin on varmistettava, että yhtenäiset tietoteknisiin hankintoihin liittyvät standardi- ja muut vaatimukset toteutuvat.

Kansliapäällikkö

Kirsti Rissanen

Talousjohtaja

Harri Mäkinen

Tausta

Oikeusministeriö asetti 15.9.2005 (Dno:11/000/2005 OM) hankintojen ohjaus- ja kehittämistyöryhmän, joka sai tehtäväkseen valmistella ehdotuksen oikeusministeriön hankintastrategiaksi (ml. toimitilastrategia).

Työryhmän puheenjohtajana toimii talousjohtaja Harri Mäkinen ja jäseninä apulaisosastopäällikkö Esko Sorvali, hallintojohtaja Olli Muttilainen, vankeinhoitojohtaja Ahti Lempiö, tarkastuspäällikkö Riitta Laitinen, hallintopäällikkö Aarno Lankinen, erityisasiantuntija Timo Erjansola, erikoissuunnittelija Jukka Vanhala ja tarkastaja Aila Ahla, joista Vanhala ja Ahla toimivat työryhmän sihteereinä.

Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti valmistellut seuraavan ehdotuksen oikeusministeriön hallinnonalan hankintastrategiaksi sisältäen ehdotukset hankintatoimen yhteistyön ja ohjauksen kehittämiseksi. Työryhmä on työnsä aikana kuullut asiantuntijoina vanhempi hallitussihteeri Tomi Hytöstä valtiovarainministeriöstä, tuottavuusvirkamies Pekka Taipaleta sisäasianministeriöstä ja Senaattikiinteistön sekä Hansel Oy:n edustajia.

Työryhmän tuli saada ehdotus hankintastrategiaksi valmiiksi 30.6.2006 mennessä. Työryhmä on tämän jälkeen vielä viimeistellyt ehdotustaan kesän 2006 aikana ottaen huomioon hankintalainsäädännön vireillä olevat muutokset, mm. yhteishankintamenettelyä koskeva uusi lainsäädäntö. Tämä strategia on tarkoitettu korvaamaan oikeusministeriön hankintastrategian vuodelta 2003.

Helsingissä 1.12.2006

SISÄLTÖ

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALAN HANKINTASTRATEGIA

1 TAUSTATEKIJÖITÄ	3
2 HANKINTATOIMEN NYKYTILA	4
2.1 Hankintavolyymi ja keskeiset hankinnat	4
2.2 Hankintatoimen organisaatio ja työnjako hallinnonalalla	5
2.3 Haasteita ja ongelmia	7
2.3.1 Toimintaympäristön muutos	7
2.3.2 Keskeisiä haasteita ja ongelma-alueita	8
3 HANKINTATOIMEN KEHITTÄMISTAVOITTEET	9
3.1 Hankintatoimen visio ja strategiset tavoitteet	9
4 LÄHIVUOSIEN KESKEISET KEHITTÄMISTAVOITTEET	10
5 HANKINTATOIMEN KEHITTÄMISLINJAT JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET LÄHIVUOSINA	11
LIITE 1: HANKINTOJEN LUOKITTELU	
LIITE 2: HANKINTATOIMEN MENOT	

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALAN HANKINTASTRATEGIA

1 TAUSTATEKIJÖITÄ

Valtion konsernitason hankintastrategia

Valtion konsernitason hankintastrategia (VM 14/01/2004 16.6.2004, jatkossa Valtion hankintastrategia) on laadittu tukemaan valtion hankintatoimen kehittämistä. Hankintatoimen kehittäminen tapahtuu sekä keskitettynä että hallinnonalakohtaisena kehittämistyönä. Valtion hankintastrategiassa on valtion hankintatoimen keskeisiksi kehittämisalueiksi määritelty hankintatoimen ohjaus ja -organisointi, hankintayhteistyö ja keskitetyt hankinnat, tietotekniikan hyödyntäminen, hankintaosaamisen kehittäminen, palveluhankintojen kehittäminen, hankintalainsäädännön uusiminen ja kehittäminen, hankintatoimeen liittyvän tiedottamisen lisääminen sekä hankintatoimen valvonnan tehokas toteutus.

Valtion hankintastrategian linjaukset ovat lähtökohtana myös oikeusministeriön hankintastrategialle. Oikeusministeriön hankintastrategia vuodelta 2003 on varsin yleispiirteinen ja tapahtuneen kehityksen johdosta monelta osin uudistamisen tarpeessa.

Valtion toimitilastrategia

Valtion toimitilastrategia (16.11.2005) sisältää valtion konsernitason linjaukset toimitiloihin liittyvistä tavoitteista ja menettelytavoista. Päämääränä on valtion virastojen ja laitosten työympäristöjen parantaminen siten, että tilat tukevat toimintaa kustannustehokkaasti, ja valtioyhteisön kokonaisuus ja toiminnan yhteiskuntavastuullisuus varmistetaan. Toimitilastrategian tavoitteena on:

- tukea ja parantaa työnteon tehokkuutta ja tuottavuutta
- lisätä tilojen tehokkuutta (m²/hlö, €/m², €/v) ja valtion pääomien tehokkuutta
- lisätä tilojen joustavuutta työntekijämäärien vähetessä
- edesauttaa virastojen keskittymistä avaintehtäviinsä ja lisätä konsernitason toimitilapalveluja
- ottaa huomioon toimintojen alueellistamista koskevat tavoitteet
- tukea Senaatti-kiinteistön roolia valtiokonsernin sisällä valtion yksiköille tarjoavana tilojen asiantuntijana ja hankintapalvelun tuottajana.

Oikeusministeriön toimitilahallintoa koskeva tarkastus

Oikeusministeriön sisäisen tarkastuksen yksikkö suoritti hallinnonalan toimitilahallintoa koskevan tarkastuksen 2/237/2005 2.6.2005. Tarkastuksen keskeiset toimenpidesuosituksukset ovat:

- hallinnonalan tilahallinnon strategisen johtamisen ja organisaation selkeyttäminen
- toimitilamenojen budjetoinnin kehittäminen ja määrärahan tason tarkistaminen
- tilahallinnon tietopohjan parantaminen (yleistä tietopohjasta, määrärahasurannan menojaottelut, kirjanpidollinen kohdentaminen, toimitilatiedot taloudenohjausjärjestelmässä, vuokrasopimukset asiankäsittelyjärjestelmässä)
- yhteistyökumppanuuden edelleen kehittäminen Hansel Oy:n, Senaatti-kiinteistön kanssa sekä yhteistyö ministeriöiden välillä.

Valtiovarainministeriön tuottavuushanke

Valtiovarainministeriön johdolla toteutettavassa valtionhallinnon tuottavuushankkeessa pidetään lähtökohtana, että hallinnonalojen tuottavuusohjelmissa tarkastellaan nimenomaisesti hankintatoimen tuottavuuden kehittämistä. Hankintastrategiassa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hankintatointa kehitetään tuottavuushankkeen tavoitteiden mukaisesti ja tuetaan voimavarojen kohdentamista

hallinnonalan ydintehtäviin. Oikeusministeriön hankintastrategian keskeinen näkökulma on hankintojen tuottavuuden ja taloudellisuuden parantaminen.

Hankintalainsäädäntö ja valtion hankintatoimen kehitys

Muuttuva hankintalainsäädäntö asettaa hankintatoimelle jatkuvasti kasvavia osaamis- ja muita vaatimuksia mm. oikeiden ja tehokkaiden menettelytapojen noudattamiseksi. Kasvatut tuottavuusvaatimukset edellyttävät hankintojen tarkempaa suunnittelua, seurantaa ja monissa tapauksissa nykyistä voimakkaampaa keskittämistä. Markkinatilannemuutosten vuoksi eri toimintavaihtoehdot ja markkinamekanismien hallinta edellyttävät hankintatoimen strategisen ohjauksen tiivistämistä sekä jatkuvaa käytännön ohjausta ja ohjeistusta.

Talousarviolain uusi 22 a § (447/2006), jolla valtionhallinnon hankintoja pyritään keskittämään soveltamalla laajasti yhteishankintamenettelyjä, tuli voimaan 1.9.2006. Valtiovarainministeriöllä on oikeus asetuksella määrättyissä puitteissa määrätä koko valtiosektorin keskitetyistä kilpailutuksista ja yhteishankinnoista. Yhteishankintamenettelyissä keskeisenä toimijana on Hansel Oy. Yhteishankintamenettelyt kattavat vähitellen valtaosan oikeusministeriönkin hankintatoimesta, mikä edellyttää ministeriöltä ja hallinnonalan virastoilta jatkuvaa mukanaoloa yhteishankintojen valmistelussa ja hankintojen käytännön toteutusta yhteishankintamenettelyssä määritellyissä puitteissa.

Hallinnonalan hankintaohjeet

Oikeusministeriö on antanut vuonna 2005 hallinnonalan virastoille uudistetut hankintaohjeet. Ohjeistus on jo mm. valtion yhteishankintamenettelyn ja markkinamuutosten johdosta monilta osin vanhentunut.

2 HANKINTATOIMEN NYKYTILA

2.1 Hankintavolyymi ja keskeiset hankinnat

Alla olevassa taulukossa on esitetty hallinnonalan *toimintamenojen* jakautuminen ja kehitys vuosina 2001-2005. *Palkkausmenojen* osuus on 70 % toimintamenoista. *Toimitilamenojen* osuus on 13 %, misä on huomattava toimitilamenojen suhteellisen osuuden voimakas kasvu.

Oikeusministeriön hallinnonalan bruttotoimintamenot ja henkilötyövuodet vuosina 2001 - 2005

Bruttotoimintamenot	2001	2002	2003	2004	2005	Muutos 01-05	Osuus v.2005
Palkat	354 014 417	379 293 857	393 554 543	404 282 499	417 841 331	18 %	70 %
Toimitilat	57 203 152	62 573 702	64 789 973	69 442 694	74 986 058	31 %	13 %
Vankeinhoidon erityismenot*	23 578 006	25 032 709	25 896 992	26 032 045	27 649 243	17 %	5 %
Asiantuntijapalvelut	26 230 280	26 335 054	24 737 416	23 672 234	23 939 294	-9 %	4 %
Sekalaiset menot**	18 419 349	19 489 387	27 083 628	28 195 174	21 470 209	17 %	4 %
Toimistopalvelut	7 464 572	7 863 399	9 516 564	11 034 127	9 782 823	31 %	2 %
Matkamenot	8 337 389	7 985 917	7 848 914	8 373 441	8 914 380	7 %	1 %
Investoinnit	8 650 536	9 131 877	6 999 657	9 123 092	7 863 675	-9 %	1 %
Henkilöstöpalvelut***	4 717 836	4 882 061	5 208 430	5 841 777	5 792 366	23 %	1 %
Yhteensä	508 615 537	542 587 962	565 636 118	585 997 083	598 239 379	18 %	100 %
Kokonaishenkilötyövuodet	9 343	9 633	9 531	9 697	9 585		

*Vankeinhoidon erityismenoja ovat mm. laitosmyymälöiden, ruokahuollon ja työtoiminnan raaka-aineostot, vankien koulutus- ja terveyspalvelut, lääkeostot, palvelusuhdeasuntojen vuokramenot sekä vankipalkat ja -rahat

**Sekalaisia menoja ovat mm. ravitsemuspalveluiden ostot, koneiden ja laitteiden ylläpitomenot, toimistotarvikeostot sekä jäsenmaksut ja muut pakolliset maksut.

***Henkilöstöpalveluja ovat mm. henkilöstökoulutus sekä työhyvinvointi- ja työterveyspalvelut.

Hankintojen osuus hallinnonalan toimintamenoista on 29 % (henkilöstömenot 70 %). Se on pysynyt 2000-luvulla suurin piirtein ennallaan, joskin menot ovat kasvaneet tasaisesti vuosittain. Kasvu vuo-

desta 2001 vuoteen 2005 on ollut keskimäärin 16 %. Voimakkainta kasvu on ollut toimistopalveluissa (31 %), toimitilamenoissa (31 %), henkilöstöpalveluissa (23 %) ja vankeinhoidon erityismenoissa (19 %).

Hallinnonalan hankintamenot vuosina 2001 – 2005

Hankintamenot	2001	2002	2003	2004	2005	Muutos 01-05	Osuus v.2005
Toimitilat	57 203 152	62 573 702	64 789 973	69 442 694	74 986 058	31 %	44 %
Asiantuntijapalvelut	26 230 280	26 335 054	24 737 416	23 672 234	23 939 294	-9 %	14 %
Vankeinhoidon erityismenot*	18 780 457	20 024 938	20 843 371	20 918 466	22 371 422	19 %	13 %
Sekalaiset hankintamenot**	16 755 263	17 639 799	17 391 776	17 746 866	18 219 535	9 %	11 %
Toimistopalvelut	7 464 572	7 863 399	9 516 564	11 034 127	9 782 823	31 %	6 %
Matkamenot	8 337 389	7 985 917	7 848 914	8 373 441	8 914 380	7 %	5 %
Investoinnit	8 650 536	9 131 877	6 999 657	9 123 066	7 863 675	-9 %	5 %
Henkilöstöpalvelut***	4 717 836	4 882 061	5 208 430	5 841 777	5 792 366	23 %	3 %
Yhteensä	148 139 485	156 436 747	157 336 101	166 152 670	171 869 553	16 %	100 %
Osuus bruttotoimintamenoista	29 %	29 %	28 %	28 %	29 %		
Htv	9343	9633	9531	9697	9585		
Hankintamenot / htv	15 856	16 240	16 508	17 134	17 931		
Toimitilamenot / htv	6 123	6 496	6 798	7 161	7 823		

*Vankeinhoidon erityismenoja ovat mm. laitosmyymälöiden, ruokahuollon ja työtoiminnan raaka-aineostot, vankien koulutus- ja terveystoimet, lääkeostot sekä palvelussuhdeasuntojen vuokramenot

**Sekalaisia menoja ovat mm. ravitsemuspalveluiden ostot, koneiden ja laitteiden ylläpitomenot sekä toimistotarvikeostot

***Henkilöstöpalveluja ovat mm. henkilöstökoulutus sekä työhyvinvointi- ja työterveyspalvelut.

Vuonna 2005 hankintatoimen volyymi oli 172 miljoonaa euroa. Toimitilojen vuokrat ja toimitiloihin liittyvät kiinteistöpalvelut muodostivat lähes puolet (44 %, 75 milj. euroa) hankintamenoista. Toimitilamenoista 82 % on vuokramenoja ja 18 % liitännäispalveluja (mm. sähkö, vesi, siivous, kiinteistönhuolto). Asiantuntijapalveluissa (14 %, 24 milj. euroa) merkittävimpänä menoeränä ovat tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvät järjestelmätoimittajien palvelut.

Oikeusministeriön hallinnonalan toimitilamenot vuosina 2001 - 2005

Toimitilamenot	2001	2002	2003	2004	2005	Muutos 01-05
Vankeinhoitolaitos	23 602 456	26 312 962	27 190 213	28 669 680	30 710 315	30 %
Tuomioistuimet	23 407 890	24 785 354	25 607 760	28 288 577	31 135 830	33 %
Muut	10 192 807	11 475 385	11 992 000	12 484 437	13 139 913	29 %
Yhteensä	57 205 153	62 575 704	64 791 976	69 444 698	74 988 063	31 %

Toimitilakustannusten nousuun ovat vaikuttaneet vuokratason (indeksikorotukset) ja liitännäispalvelujen hintojen nousu sekä ilmeisesti ennen muuta tilojen uudistamisesta aiheutuvat lisävuokrat.

2.2 Hankintatoimen organisaatio ja työnjako hallinnonalalla

Hankintatoimen työnjako

Oikeusministeriön hallinnonalan *hankintayksiköjä* ovat ministeriö (jossa itsenäisiä hankintayksiköjä ovat kaikki osastot ja yksiköt) sekä kaikki hallinnonalan virastot ja laitokset. Keskitettyjä hankintoja hoitavat oikeusministeriö, Rikosseuraamusvirasto, Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus ja Oikeushallinnon palvelukeskus.

Työnjaossa päälinjana on, että

- **Strategisesti tärkeitä hankintoja (A-hankinnat)** ohjataan ja huomattavalta osin myös toteutetaan hallinnonalalla keskitetysti. Strategisesti tärkeitä hankintoja ovat toimitilahankinnat ja uusien tilojen perusvarustelu (esim. oikeussalien ja vankiloiden peruskalusteet, turvatekniikka jne.), tietotekniikka-

sekä atk-suunnittelu- ja käyttöpalvelut, suunnittelu- ja konsulttipalvelut, asiantuntija- ja tutkimuspalvelut sekä koulutuspalvelut. Menettelytavat eri toimialoilla ja eri hankinta(tuote)ryhmissä kuitenkin poikkeavat toisistaan. Tietotekniikkahankinnat (laitteet sekä palvelut) hoidetaan sekä suunnittelun, hankintojen valmistelun että konkreettisen hankintamenettelyn osalta keskitetysti tietotekniikkakeskuksessa. Sen sijaan esimerkiksi toimitila- ja perusvarusteluhankinnoissa työnjako on (osittain luonnollisistakin syistä) eri toimialoilla ja eri tuoteryhmissä kirjavampi: hankintapäätöksen tekee ministeriö, hankinnan käytännön suunnittelu ja toteutus hoidetaan projektina, jossa ovat mukana ministeriö, virasto ja vuokranantaja.

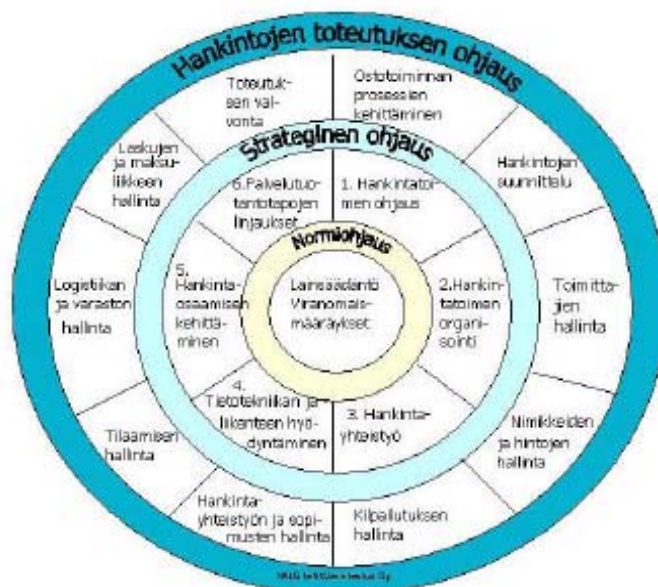
- **Volyymituotteet (B-hankinnat)**, muun muassa posti- ja puhelinpalvelut, matkapalvelut, lämmitys, sähkö ja vesi, poltto- ja voiteluaineet, hankintayksiköt (=virastot) hankkivat itse. Hankinnoista pääosa toteutetaan Hanselin kilpailuttamien puitesopimusten tai toimittajien kanssa tehtyjen erillisten puitesopimusten pohjalta. Yksittäisen hankintayksikön edellytetään käytännön hankintatoimessaan hallitsevan varsin suuren määrän tuotevalikoimia, sopimuksia ja niihin liittyviä erityisiä hankintamenettelyjä (esim. postipalvelut, sähkötoimitukset).

- **Tavalliset tuotteet (C-hankinnat)**, muun muassa painatuspalvelut, terveyspalvelut, siivouspalvelut, toimistokoneet, toimistotarvikkeet, kirjat, lehdet, puhdistusaineet, vaatteet, ja elintarvikkeet, hankintayksiköt hankkivat itse, joskin hankintapuitteet, sopimuskenttä ja toimittajapiiri muodostavat vielä kirjavamman kokonaisuuden kuin volyymituotteissa.

Eri toimijoiden välinen työnjako volyymituotteiden ja tavallisten tuotteiden hankinnoissa on hankintaryhmittäin varsin vaihteleva johtuen osaltaan myös eri toimintasektoreilla ja virastokohtaisestikin ajan myötä muotoutuneista erilaisista käytännöistä. Hankintatoimessa kuitenkin yhä velvoittavammaksi on tullut osallistuminen valtionhallinnon ja hallinnonalan yhteisiin hankintajärjestelyihin. Niitä valmistellaan yhteistyössä Hansel Oy:n, Postin, tietotekniikkatoimittajien ja Senaatin kanssa ja hankinnat toteutetaan näiden järjestelyjen puitteissa. Näiden yhteistyöjärjestelyjen merkitys tulee jatkossa edelleen kasvamaan.

Hankintatoimen ohjaus

Valtion hankintatoimen ohjausjärjestelmä on kuvattu valtion hankintastrategiassa seuraavasti:

Oikeusministeriön hallinnonalan *yksittäisen hankintapäätöksen* tekemistä ohjaavat normit, sopimukset ja toimijat voidaan kuvata seuraavasti.

2.3 Haasteita ja ongelmia

2.3.1 Toimintaympäristön muutos

Valtionhallinnon hankintatoimen muutoksia on tarkasteltu laajasti valtion hankintastrategiassa. Oikeusministeriön hallinnonalan hankintatoimen keskeisiä toimintaympäristön muutoksia ovat:

- hallinnonalan tuottavuusvaatimukset kasvavat
- valtion hankintastrategian ja toimitilastrategian tavoitteiden mukaisesti hallinnonalan hankinnoissa ja sopimusjärjestelyissä turvaututaan yhä laajemmin valtion yhteishankintayksiköiden (Hansel, Senaatti) kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä käytetään hyväksi yhteishankintamenettelyjä ja puitesopimusjärjestelyjä yhä laajemmin
- toimittajissa ja yhteistyökumppaneissa tapahtuu jatkuvaa uudelleenorganisointumista ja markkinoilla sekä toimijat että tuotteet muuttuvat nopeassa tahdissa
- hankintaprosessille asetetaan kasvavia vaatimuksia (mm. hankintamenettely ja kilpailutus)
- hallinnonalan sisäisten palvelusopimusten merkitys kasvaa (mm. tietotekniikkakeskus ja palvelukeskus)
- hankintayksiköiden määrä vähenee organisaatiomuutosten johdosta. (mm. aluevankilat, oikeuslaitoksen virastojen kokoaminen yhä suuremmiksi yksiköiksi).

Nämä muutokset toisaalta asettavat *kasuvia vaatimuksia* hankintatoimen johtamiselle ja osaamiselle sekä koko hallinnonalan puitteissa että hankintayksiköissä mutta avaavat myös *mahdollisuuksia* tuottavuuden parantamiseen ja kustannussäästöihin.

2.3.2 Keskeisiä haasteita ja ongelma-alueita

Toimintaympäristön muutokset asettavat hallinnonalan hankintatoimelle kasvavia haasteita. Niistä tärkeimpiä ovat:

1) Hankintatoimen kokonaishallinnan merkitys kasvaa

Hallinnonalan hankintatoimessa yhteinen visio ja pitkäjänteinen, johdonmukainen kehittämistyö tulevat yhä tärkeämmälle sijalle toimintaympäristön muuttuessa voimakkaasti. Valtion hankintastrategian linjausten mukaisesti hallinnonalan hankintatoiminta tulee johtaa omana erityisenä kokonaisuutenaan. Hankintayksiköiden tehokas toiminta edellyttää selkeätä johtamista ja eri tasoilla yhteistä näkemystä kehittämisen suunnasta.

2) Hallinnonalatason ohjauksen merkitys kasvaa

Hankintatoimessa tulee jatkossakin olemaan paljon toimijoita eri tasoilla ja huomioon otettavan normiston ja muun ohjausinformaation määrä ja tarve kasvavat. Haasteena on toimintojen päällekkäisyyden, ylimääräisten prosessikustannusten sekä rooli- ja vastuuongelmien välttäminen. Hankintatoimessa on yhä tärkeämpää huolehtia organisaation ja vastuusuhteiden selkeydestä, voimavarojen tehokkaasta käytöstä, hankintahenkilöstön osaamisen kehittämisestä sekä tehokkaasta viestinnästä. Jotta tämä olisi mahdollista, on myös huolehdittava hankintatoimen henkilöverkoston jatkuvasta ylläpidosta.

3) Sopimus- ja yhteistyöjärjestelyjen hallinta yhä vaativampaa

Hallinnonalarajat ylittävien ja muiden yhteistyöjärjestelyjen merkitys kasvaa, mikä edellyttää oikeusministeriönkin jatkuvaa mukanaoloa. Hallinnonalan toiminta suhteessa yhteistyökumppaneihin on nykyisin liiaksi ad-hoc -pohjaista. Valtionhallinnon, hallinnonalan ja hankintayksikön hallittava sopimuskanta sekä hankintahenkilöstön osallistuminen eri tasoilla tapahtuvaan valmisteluun ja toimeenpantoon vaatii jatkuvaa huolenpitoa siitä, että hallinnonalalla / hankintayksiköissä on hallinnonalan / hankintayksiköiden etujen kannalta tarvittava asiantuntemus ja että tätä asiantuntemusta käytetään tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

4) Toimitilojen käytölle asetettavat tehokkuusvaatimukset kasvavat

Toimitilamenot muodostavat hallinnonalalla palkkausmenojen jälkeen merkittävimmän kustannuserän. Hallinnonalan edellytykset huolehtia Valtion toimitilastrategian tarkoittamalla tavalla toimitilajohtamisesta ovat yhtenäisen ja vertailukelpoisen tietopohjan puuttuessa vaillinaiset. Myös kytkentä taloussuunnitteluun ja määrärahoja koskeviin päätöksentekoprosesseihin on osin puutteellinen, mikä ilmenee mm. erilaisina yllätyksinä kehys- ja talousarvioprosesseissa. Tilatietojen ja tilakustannustietojen laadun parantaminen sekä kustannusvalvonnan ja -seurannan tehostaminen tilahankkeissa ovat lähitulevaisuuden keskeisiä haasteita myös tuottavuuden ja taloudellisuuden parantamiseksi ottaen huomioon esimerkiksi henkilöstön vähenemisen, oikeuslaitoksessa käynnissä olevan viranomaisverkoston tiivistämisen ja vankeinhoidossa vankimäärän muutosten, vankirakenteen muuttumisen, vankeuslain myötä uudistuvat prosessit ja vankeinhoidon rakenneuudistuksen tuomat muuttuneet lähtökohdat.

5) Pitkävaikutteisten hankintojen kustannusten hallinta ja yhteensopivuuden varmistaminen yhä tärkeämpää

Kireissä menokehyksissä pitkävaikutteisten, investointiluonteisten hankintojen merkitys kasvaa. Hankkeiden suunnittelulle, päätöksenteolle ja toteutukselle asetetaan yhä kasvavia vaatimuksia. Monissa hallinnonalan toimitila- ja tietotekniikkahankkeissa alun perin arvioidut kustannukset ovat ylitty

neet merkittävästi ja hankkeiden aikataulut ovat huomattavasti venyneet. Hankkeiden priorisointiin päätöksenteossa, riskien arviointiin ja hankkeiden toteutusvaiheen kustannushallintaan tulee jatkossa kiinnittää aiempaa enemmän huomiota. Erityisesti tietoliikenneverkko-, perustekniikka-, tietoliikennekomponentti- ja tietoliikennetekniikkahankinnoissa tulee noudattaa yhteneviä hankintamenettelyjä ja standardeja. Keskeiset investointiluonteiset hankkeet on myös tärkeä saada kokonaisuutena yhtenäisen arvioinnin kohteeksi toiminnan ja talouden päätöksentekoprosesseissa.

3 HANKINTATOIMEN KEHITTÄMISTAVOITTEET

3.1 Hankintatoimen visio ja strategiset tavoitteet

Valtion hankintastrategiassa korostetaan *merkittäviin hankintoihin keskittymistä* standardoimalla tuotevalikoimaa ja optimoimalla tuotteiden ja toimittajien määrää, *hankintojen keskittämistä* hyödyntämällä yhteishankintayksikön palveluja siten, että omat voimavarat voidaan kohdistaa hankintayksikön varsinaiseen toimintaan *sekä sopimista koko valtionhallinnon puitteissa kehittämis- ja uudistamistoimenpiteistä* ottamalla huomioon kilpailuttamismahdollisuudet pyrkien hankintayksiköiden kannalta kokonaistaloudelliseen lopputulokseen ja käyttäen sovittuja yhteistyömalleja.

Valtion hankintatoimen **tavoitteena** on edistää valtiontalouden kannalta avointa ja taloudellista hankintaa ja siihen liittyvää logistiikkaa sekä pyrkiä nostamaan hankintatoimen toteutuksen tehokkuutta kaikissa valtionhallinnon yksiköissä. **Valtion toimitilastrategiassa** tavoitteena on valtion virastojen ja laitosten työympäristöjen parantaminen siten, että tilat tukevat toimintaa kustannustehokkaasti.

Oikeusministeriön hallinnonalan hankintatoimen **päämääränä** on toteuttaa valtion hankintastrategian ja toimitilastrategian tavoitteita omalla toimialallaan. Oikeusministeriön hankintatoimessa **tavoitteena** on:

- edistää avointa, taloudellista ja tehokasta materiaalin ja palveluiden hankintaa
- parantaa *hankintaprosessien* tehokkuutta kaikissa hallinnonalan yksiköissä
- erityisesti *toimitilahallinnossa* parantaa järjestelmällisesti toimitilojen käytön tehokkuutta, taloudellisuutta ja kokonaishallintaa ottaen huomioon hallinnonalan toimintojen ja toimipaikkaverkoston kehitysnäkymät.

Hallinnonalan *erityispiirteenä* hankintatoimen näkökulmasta on, että hankintayksiköt ovat huomattavalla osaltaan varsin pieniä. Hallinnonalan hankintatoimessa *erityisenä tavoitteena* on huolehtia siitä, että virastotasolla hankintaprosessit ovat mahdollisimman yksinkertaisia ja tehokkaita, jotta hankinnat eivät sitoisi tarpeettomasti virastojen resursseja.

Hankintatoimen *strateginen ohjaus* on ministeriön vastuulla. Strategiseen ohjaukseen kuuluu hankintastrategian valmistelu ja ylläpito, hankintatoimen kytkeminen tiiviisti toiminta- ja taloussuunnitteluun, yhteistoimintavalmiuksista huolehtiminen hallinnonalojen välillä ja suhteessa yhteistyökumppaneihin, yhteistoimintamenettelyjen aikaansaaminen hallinnonalan eri tasoilla sekä sopiminen hallinnonalan hankintayksiköiden kanssa keskitetyistä menettelyistä. Ministeriö myös seuraa ja arvioi hankintatoimen tuloksellisuutta ja valvoo, että koko valtionhallintoa tai hallinnonala koskevia keskitettyjä menettelyjä noudatetaan.

4 LÄHIVUOSIEN KESKEISET KEHITTÄMISTAVOITTEET

1) Parannetaan hankintatoimen kokonaishallintaa

Tehostetaan *hankintatoimen ohjausryhmän* toimintaa täsmentämällä kokoonpanoa ja tehostamalla valmistelua. Kehitetään raportointimenettelyt tukemaan johtamista ja päätöksentekoa.

2) Tiivistetään hankintatoimen ohjausta ja parannetaan sopimusjärjestelmän hallintaa

Tehostetaan hallinnonalan hankintatoimen ohjausta, osaamista, viestintää ja yhteistyötä hallinnonalan hankintayksikköjen kanssa.

3) Parannetaan toimitilojen ja toimitilakustannusten hallintaa

Tehostetaan toimitilajohtamista, parannetaan tilajohtamisen tietopohjaa ja toimitilatiedon kytkentää toiminnan ja talouden suunnitteluprosesseihin sekä kehitetään toimitilatietojen käsittelyä taloushallintoprosesseissa.

4) Alennetaan hankintahintoja ja -kustannuksia ja selkeytetään hankintaprosesseja

Hankintatoimen kaikilla osa-alueilla hyödynnetään valtion yhteishankintamenettelyjä ja luodaan keskitetyillä kilpailutuksilla ja sopimuksilla hallinnonalan hankintayksiköille kevyet ja selkeät, virastojen tarpeet huomioon ottavat hankintapuitteet. Hankintamenettelyjä yksinkertaistamalla ja selkeyttämällä sekä keskitetyillä sopimuksilla alennetaan hankintahintoja ja -kustannuksia. Keskitettäviä hankintoja suorittavien tehtävät ja vastuut selkeytetään (säädökset, viraston hallintoasetukset, työjärjestykset ja hankintaohjeet).

5) Varmistetaan yhtenäisen tekniikan ja standardien toteutuminen koko hallinnonalan tietoliikenne ja tietotekniikkahankinnoissa

Noudatetaan yhtenäisiä koko hallinnonalan kattavia tietoliikenteen ja perustekniikan standardeja. Nykyistä paremmin on varmistettava, että yhtenäiset tietoteknisiin hankintoihin liittyvät standardi- ja muut vaatimukset toteutuvat.

6) Strategian toimeenpano; aikataulujen täsmennys tapahtuu ohjausryhmän toimesta

Yksittäiset kehittämistavoitteet, niihin johtavat toimenpiteet ja toteuttamisvastuut on esitetty jäljempänä olevassa taulukossa. Aikataulut täsmennetään hankintatoimen ohjausryhmän ehdotusten pohjalta jatkotyössä.

5 HANKINTATOIMEN KEHITTÄMISLINJAT JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET LÄHI-VUOSINA

Kehittämistavoite	Toimenpiteet	Vastuu jatkotoimenpiteistä
1. PARANNETAAN HANKINTATOIMEN KOKONAISHALLINTAA	Tehostetaan <i>hankintatoimen ohjausryhmän</i> toimintaa täsmentämällä kokoonpanoa ja tehostamalla valmistelua. Kehitetään raportointimenettelyt tukemaan johtamista ja päätöksentekoa: - täsmennetään edustusta: OM:stä Taly, Oho, Kpo, Haly, Tiha, ja (Sty) sekä Rise, OTTK ja OPK - täsmennetään ohjausryhmän toimeksiantoa niin, että tehtäväksi tulee aiempaa selkeämmin myös koordinoida hankintayhteistyötä ministeriöiden välillä ja suhteessa valtion yhteishankintayksiköihin, valmistella ehdotukset koko hallinnonala koskeviksi hankintaohjeiksi, seurata ja arvioida hallinnonalan hankintatoimen tehokkuutta ja taloudellisuutta sekä keskeisten hankintojen toteuttamista, raportoida ministeriön johdolle hankintatoimen tärkeimmistä asioista ja kehitysnäkymistä - tehostetaan asioiden valmistelua ohjausryhmässä ja parannetaan suunnitelmallisuutta (päävalmistelijana hankintapäällikkö).	Talousyksikkö valmistelee uuden asettamispäätöksen ja käynnistää muut jatkotoimet.
2. TIIVISTETÄÄN HANKINTATOIMEN OHJAUSTA JA PARANNETAAN SOPIMUSJÄRJESTELMÄN HALLINTAA	Tehostetaan hallinnonalan hankintatoimen ohjausta, osaamista, viestintää ja yhteistyötä hallinnonalan hankintayksiköiden kanssa: - luodaan selkeä hankintapäällikön toimenkuva ministeriöön. Voimavaroja uudelleen kohdentamalla muodostetaan hankintapäällikkö/ylitarkastajan vakanssi (vl.11), jonka päätehtäväalueena olisi hankintatoimi. Hankintapäällikkö kehittäisi järjestelmällisesti hankintatoimen taloudellisuutta ja laatua sekä huolehtisi hankintatoimen keskitetystä sopimuskannasta, organisoisi yhteistyötä keskeisten yhteistyökumppaneiden (mm. Hansel Oy, VM ja Posti Oy jne.) kanssa, pitäisi yllä OM-hankintaohjeistusta ja -verkostoa sekä OMhankintatoimi – intra-verkkosivua, seuraisi käyttöä käytettävillä mittareilla hankintatoimen tehokkuutta ja taloudellisuutta sekä toimisi ohjausryhmän valmistelijana. - tehostetaan sopimusjärjestelyihin liittyvää viestintää (hankintatoimi intra-verkkosivu) ja huolehditaan ohjeistuksen ja hankintahenkilöstön koulutuksen ajantasaisuudesta.	Talousyksikkö Hankintapäällikkö
3. PARANNETAAN TOIMITILOJEN JA TOIMITILAKUSTANNUSTEN HALLINTAA	Tehostetaan toimitilajohtamista, parannetaan tilajohtamisen tietopohjaa ja toimitilatieon kytkentää toiminnan ja talouden suunnitteluprosesseihin sekä kehitetään toimitilatieojen käsittelyä taloushallintoprosesseissa: - toimitiloja koskevien tietojen ylläpitoa ja hyödyntämistä varten luodaan tilahallintasovellus, joka sisältää keskeiset toimitilojen käyttöä koskevat sekä sopimus- että kustannustiedot ja tuottaa tilajohtamista, talous-suunnittelua ja taloushallintoa tukevan ajantasaisen tiedon. Sovelluksessa hyödynnetään taloushallinnon prosesseissa muutoinkin tuotettavaa tietoa (OPK) sekä Senaatti-kiinteistöjen ylläpitämää tilatietoa (Optimize-Net – pilottikokeilu) - otetaan toimitilakustannusten alentamistavoite keskei-	OM hankintojen ohjausryhmä, OM osastot, Rise, Pilotointiryhmä

	seksi näkökulmaksi viranomaisten toimitilaverkosta ja tilaratkaisuja kehitettäessä (järjestelmällinen kustannus-hyöty –arviointi) - tehostetaan toimitilahankkeiden kustannusvalvontaa, -seuranta ja budjetointia sekä käsitellään toimitilakysymykset omana kokonaisuutenaan vuotuisissa suunnitteluprosesseissa - liittyen oikeuslaitoksen ja vankeinhoitolaitoksen rakenneuudistuksiin valmistellaan erilliset toimitilojen kehittämisohjelmat.	OM osastot, Rise, TALY
4. ALENNETAAN HANKINTAHIN-TOJA JA -KUSTANNUKSIA JA SELKEYTETÄÄN HANKINTAPROSESSEJA	Hankintatoimen kaikilla osa-alueilla hyödynnetään valtion yhteishankintamenettelyjä ja luodaan keskitetyillä kilpailutuksilla ja sopimuksilla hallinnonalan hankintayksiköille kevyet ja selkeät, virastojen tarpeet huomiioon ottavat hankintapuitteet. Hankintamenettelyjä yksinkertaistamalla ja selkeyttämällä sekä keskitetyillä sopimuksilla alennetaan hankintahintoja ja -kustannuksia. Keskitettäviä hankintoja suorittavien tehtävät ja vastuut selkeytetään (säädökset, viraston hallintoasetukset, työjärjestykset ja hankintaohjeet): - perustetaan OM:n ja Hansel Oy:n välinen yhteistyöryhmä yhteisten kysymysten käsittelemiseksi ja huolehditaan tämän järjestelyn puitteissa eri hankintatyyppijä koskevien alaryhmien miehittämisestä - systematisoidaan olemassa olevien kumppanuussuhteiden (Posti Oy, VR, AREA, tietotekniikka- ja toimitotarviketoimittajat ym.) hoitoa (nimetyt vastuuhenkilöt) - kehitetään yhteistyössä merkittävien sopimuskumppaneiden kanssa sähköisiä hankintoja - valmistellaan yhdessä Hansel Oy:n kanssa sähköistä hankintakanavaa - tehostetaan sopimusjärjestelyihin liittyvää viestintää (hankintatoimi intra-verkkosivu) ja huolehditaan ohjeistuksen ja hankintahenkilöstön koulutuksen ajantasaisuudesta - järjestetään yhteistyössä Hansel Oy:n kanssa OM:n hallinnonalan hankintojen ja hankintahintojen seuranta ja vakioraportointi - otetaan käyttöön Hansel Oy:n valtionhallinnolle kehittämä sähköinen kilpailutussovellus (sähköiset puitesopimuksen sisäiset kilpailutuslomakkeet: tarjouspyyntö, kilpailutuksen arviointilomake ja tilauslomake (mm. hankintayksiköiden kalustekilpailutuksiin).	OM hankintojen ohjausryhmä, hankintapäällikkö OM hankintojen ohjausryhmä, hankintapäällikkö OM hankintojen ohjausryhmä, hankintapäällikkö OM hankintojen ohjausryhmä, hankintapäällikkö, OM hankintojen ohjausryhmä, hankintapäällikkö, hankintayksiköt Oikeusministeriön ja Hansel Oy:n välinen ohjausryhmä
5. VARMISTETAAN YHTENÄISEN TEKNIKAN JA STANDARDIEN TOTEUTUMINEN KOKO HALLINNONALAN TIETOLIIKENNE- JA TIETOTEKNIIKKAHANKINNOISSA	Noudatetaan yhtenäisiä koko hallinnonalan kattavia tietoliikenteen ja perustekniikan standardeja. Nykyistä paremmin on varmistettava, että yhtenäiset tietoteknisiin hankintoihin liittyvät standardi- ja muut vaatimukset toteutuvat. -ministeriön, myös vankeinhoitolaitoksen tietohallinto kytketään tiiviisti mukaan merkittäviin toimitila- ja tietoliikennetekniikka hankintoihin - kaikki tärkeät tietoliikenteeseen ja perustekniikkaan liittyvät käsitellään muodostettavassa rikosseuraamusalan IT- seurantaryhmässä (mm. toimitilahankkeiden yhteydessä).	OM/Thy

LIITE 1

HANKINTOJEN LUOKITTELU

Hankintaohjeeseen sisältyvä hankintaluokittelu ehdotetaan muutettavaksi alla olevan luettelon mukaisesti. Oikeusministeriön hallinnonalalla hankinnat luokitellaan valtion konsernitason hankintastrategian periaatteiden mukaisesti kolmeen luokkaan: 1) Strategiset tuotteet, 2) Volyymituotteet, 3) Tavalliset tuotteet.

Strategiset tuotteet

Strategisesti merkittävien tuotteiden tunnusmerkkejä ovat: Tuotteilla on vähän toimittajia, tuotteilla on suuri volyymi ja ne ovat teknisesti tai muuten vaativia, tuotteet ovat yksikköhinnaltaan kalliita ja/tai niillä on suuri vaikutus yksikön kokonaiskustannuksiin, tuotteet liittyvät usein keskeisesti hallinnonalan ydintoimintoihin, tuotteen laadun ja saatavuuden varmistaminen on keskeistä toiminnan ylläpidon kannalta.

Oikeussalien ja vankiloiden perusvarustelu, turvatekniikka
Toimitilojen vuokraus, rakennushankkeet ja rakennuspalvelut
Laajat tilojen kalustamiset
Atk-suunnittelupalvelut
Atk-käyttöpalvelut
Koulutuspalvelut
Suunnittelu- ja konsulttipalvelut
Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut

Volyymituotteet

Volyymituotteiden tunnusmerkkejä ovat: tuotteilla on useita vaihtoehtoja, tuotteilla useita vaihtoehtoisia toimittajia, tuotteilla on suuret ostomäärät, tuotteilla on suuri vaikutus yksikön kokonaishankintakustannuksiin, tuotteilla on mahdollista saavuttaa merkittäviä säästöjä hyödyntämällä volyymietuja, tuotteilta edellytetään usein tiettyä soveltuvuutta, yhteensopivuutta ja hyvää saatavuutta.

Atk-ohjelmistot ja hallinnon yhteiset tietojärjestelmät
Tietokoneet ja tietotekniset laitteet, niiden osat ja tarvikkeet sekä huolto ja asennus
Posti ja sen palvelut
Tietoliikenne ja tietoliikennepalvelut
Puhelinliittymät, puhepalvelut ja välitystoiminta
Puhelinlaitteet
Matkustuspalvelut
Ajoneuvot ja ajoneuvopalvelut
Käännöspalvelut ja tulkkaus
Vartiointi- ja turvapalvelut
Poltto- ja voiteluaineet
Lämmitys, sähkö ja vesi
Kuljetusvälinevuokrat
Leasingpalvelut (tietokoneet, tietotekniset laitteet, toimistokoneet ja laitteet, toimistokalusteet, ajoneuvot)

Tavalliset tuotteet

Tavallisten tuotteiden tunnusmerkkejä ovat: tuotteilla on runsaasti korvaavia toimittajia, tuotteilla on runsaasti korvaavia tuotteita, ostettavat nimikkeet ovat hinnaltaan vähäisiä ja hankinnan transaktiokustannukset ovat korkeita, tuotteiden hankinnat ovat toistuvia, tuotteilla ei ole erityisvaatimuksia ja ne ovat laajasti yhteensopivia.

Painotuotteet ja painatuspalvelut

Työterveyshuolto

Muut terveystyöpalvelut

Siivoustarvikkeet ja kiinteistöhuollon tarvikkeet, välineet ja palvelut

Toimistokalusteet (vähäarvoiset), -koneet ja tarvikkeet

Pankkipalvelut

Muut koneet ja laitteet

Taide-esineet

Toimistotarvikkeet

Kirjaston kirjat ja muut

Elintarvikkeet

Ravitsemuspalvelut

Vaatteisto

Työpuvut

Muut aineet ja tarvikkeet

Kuljetusvälineiden korjauspalvelut

Koneiden ja laitteiden korjaus

Muut korjauspalvelut

Monistus ja sidontapalvelut

Ilmoitus-, mainos- ja markkinointipalvelut

Tallennuspalvelut, rutiinityyppiset atk-palvelut

Muut toimistopalvelut

Virkistyspalvelut

Muut henkilöstöpalvelut, työhyvinvointi

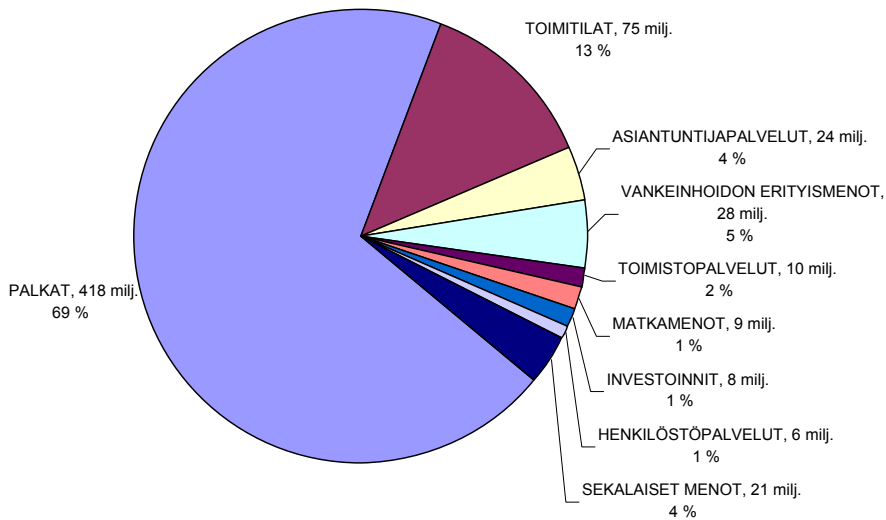
Pesulapalvelut

Ympäristöhoitopalvelut

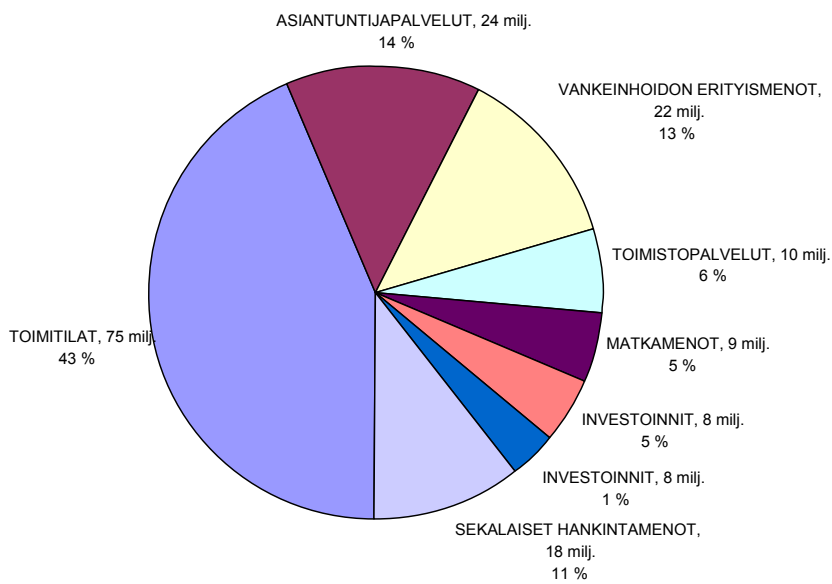
LIITE 2

HANKINTATOIMEN MENOT

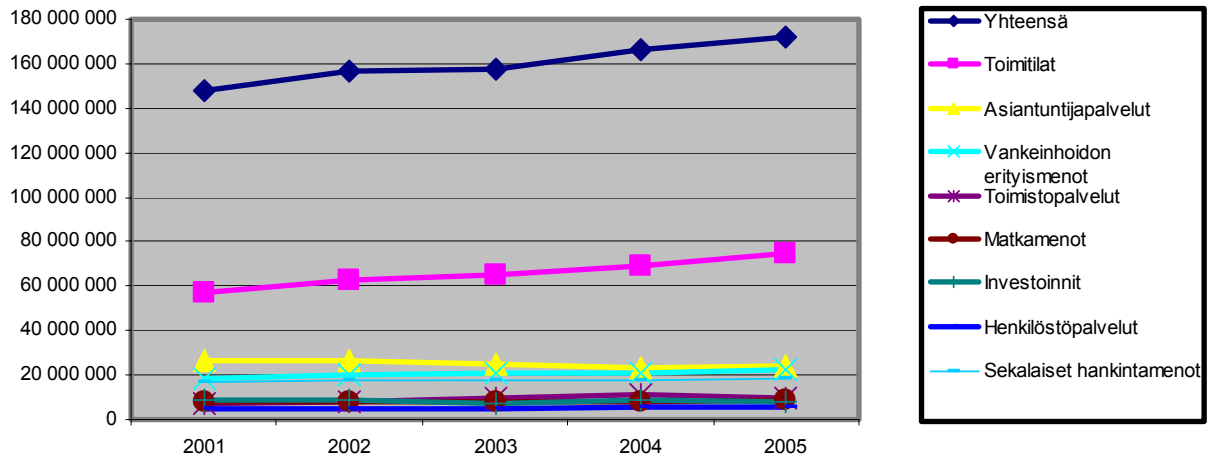
Oikeusministeriön hallinnonalan bruttotoimintamenojen jakautuminen vuonna 2005
(yhteensä 598 milj. euroa)

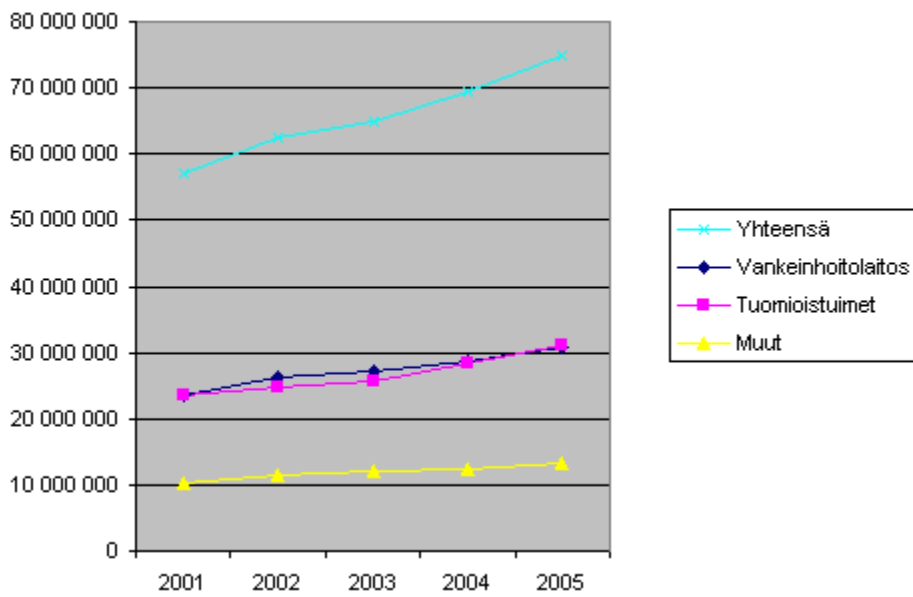
Oikeusministeriön hallinnonalan bruttotoimintamenoihin sisältyvien hankintojen jakautuminen vuonna 2005 (yhteensä 172 milj. euroa)

Hankintojen kehitys vuosina 2001-2005

Toimitilamenojen kehitys vuosina 2001-2005

Hankintamenojen erittely

Atk-asiantuntijapalvelut	22 363 254	93 %
Ostopalvelut/Silta-valmennus	101 878	0 %
Muut asiantuntijapalvelut	1 474 162	6 %
ASIAANTUNTIJAPALVELUT:	23 939 294	100 %
Kanttiini- ja laitosmyymäläostot	4 410 258	20 %
Ruokahuollon elintarvikkeet	3 978 286	18 %
Työtoiminnan raaka-aineostot	3 933 540	18 %
Vankien terveystalvelut	2 822 983	13 %
Palvelussuhdeasuntojen vuokrat	2 399 170	11 %
Lääkkeet	1 885 130	8 %
Kuljetukset ja rahdit	1 531 582	7 %
Vaatteisto- ja pesulapalvelut	980 236	4 %
Vankien koulutuspalvelut	430 238	2 %
VANKEINHOIDON ERITYISMENOT	22 371 422	100 %
Tele- ja puhelinpalvelut	3 479 220	36 %
Postimaksut ja -palvelut	5 945 274	61 %
Pankkipalvelut	294 591	3 %
Muut toimistopalvelut	63 738	1 %
TOIMISTOPALVELUT:	9 782 823	100 %
Työterveyspalvelut	3 418 328	59 %
Koulutuspalvelut	1 505 215	26 %
Työhyvinvointipalvelut	485 221	8 %
Muut henkilöstöpalvelut	383 602	7 %
HENKILÖSTÖPALVELUT:	5 792 366	100 %
Muut sekalaiset hankintamenot	4 690 587	26 %
Ravitsemuspalvelut	1 415 338	8 %
Koneiden ja laitteiden ja autojen ylläpitomenot	5 233 269	29 %
Monistus- ja painatuspalvelut	2 209 341	12 %
Toimistotarvikkeet	2 207 566	12 %
Kirjat, lehdet ja muut panituotteet	2 116 322	12 %
Käännös- ja tulkkipalvelut	347 112	2 %
SEKALAISET HANKINTAMENOT	18 219 535	100 %

Sekalaisten hankintamenojen jakaantuminen ryhmittäin

